

ŽIVOT

ZÁBRDOVICKÉ FARNOSTI

P. František Šilhan

Svatá
Monika

Nezbedná
Natálka Norková

Nenápadný
poklad

tiráž**ŽIVOT ZÁBRDOVICKÉ FARNOSTI****Vydává**

farnost u chrámu
Nanebevzetí Panny Marie
v Brně Zábřdovicích

adresa

Lazaretní 1, 615 00 Brno
telefon: 545 212 156

redaktoři

Hanka a Karel Komárkovi

grafická úprava

Roman Smékal

web

<https://www.zabrdovice.cz>

cena

neprodejné, vychází pro
vnitřní potřebu farnosti

do tohoto čísla přispěli

otec Daniel, Lucie
Grůzová, Sára Grůzová,
Karla Krejčí, Hana
Pustinová, Pavel Severa,
Jiří Sluka, Stela
Žemličková

příspěvky

pokud chcete přispět do
časopisu svým článkem,
pošlete jej na e-mail:
zivot.redakce@gmail.com
nebo kontaktujte redakci

Náklad

120ks výtisků

obsah

- 1 Duchovní slovo
- 2 Co nás čeká
Zas Vánoce jdou zemí mou
Duchovní hudba
- 3 Pouť mládeže
Otevřený kostel u nás v Zábřdovicích
- 4 Očeho pohádka - Nezbedná Natálka
Norková
- 5 Duchovní obnova farnosti
Střípky z ducháčů - V co doufám?
Nenápadný poklad - Malá elpidologie 1
- 7 Lidé naděje
Svatá Monika
- 8 Přečtete ci: Procítají andělé
- 9 Naděje
Svědectví života: P. František Šilhan

Slovo redaktorů

Milí farníci,

vítáme vás u vánočního čísla farního časopisu, jehož tématem je naděje. Přejeme vám tedy požehnané vánoční svátky plné naděje.

Hanka a Karel Komárkovi

Další číslo farního časopisu vyjde v postní době.

Duchovní slovo

Věřím, že Vánoce jsou svátky, na které se nejvíce těšíme. Mají jedinečnou atmosféru, ke které přispívá tolik věcí. Ozdobené stromečky, okna, ulice, barevná světla zářící do tmy dlouhých večerů, cukroví, na pozadí hrají koledy, no a samozřejmě dárky. Toužíme udělat blízkým radost, udělat si prostě pěkné dny. Nemusí se do práce, do školy – je tedy méně stresu a více času na sebe navzájem. A tuto atmosféru nasáváme už od útlého dětství, je pevně zakořeněná.

Pro ty, kteří ale tráví Vánoce sami nebo bez většiny rodiny, mohou tyto svátky být naopak o to smutnější. Mnohde na Zemi není mír, bezpečí nebo lidé nemají ani základní potraviny. Právě pro tyto lidi je o to aktuálnější původní poselství Vánoc – to, které právě v zahlcení naším nadbytkem zůstává stále více zapomínáno.

Bůh se stává člověkem, aby nám byl blízko, aby byl blízko zvláště osamoceným a trpícím. Jistě přišel pro každého, ale zvláště trpící a osamocení dokáží upřímně ocenit jeho příchod. Jsou mu otevření. Bůh se stává jedním z nás, zná chudobu již od narození, s rodinou žijí první roky jako uprchlíci, ví, co je to dřina, utlačování a vykořisťování nadvládou jiného národa. Bůh ví, co ho v lidském životě vše potká, a přesto se stává člověkem. My mluvíme často o Ježíšově obětování se, utrpení a jistě nechci jeho utrpení zlehčovat, ale jsem přesvědčen, že On se nepřichází na svět obětovat, On přichází milovat! Žít! A to je radost – ano, k životu a lásce patří i bolest a oběť – ale On se stává člověkem, abychom jeho lásku mohli naplno zažít – nablízku a konkrétně. On žil s námi tento lidský život rád, byl s námi rád, rád se stal člověkem. Ta možnost být tak hmatatelně blízko druhým – být nablízku, jak to jde – stát se prostě jedním z nás – člověkem. Neznamená to umenšit se, je to jiná forma bytí, vtělený Bůh zůstává stále Bohem. Zároveň ale nabízí to naše lidství skrze propojení s Ním propojit s jeho Božstvím. A tak lidství pozvedá k neuvěřitelné velikosti. Vánoce přináší do lidských životů obrovskou naději – být člověkem, žít tento život je krásné a stojí to za to. A to nezávisle na tom, jak těžký život může být – totiž vše můžeme prostoupit láskou. Ano, i když je to to nejtěžší, právě v utrpení můžeme o to více ukázat lásku. To je ta nejhlubší křesťanská naděje – cokoli, když to neseme z lásky, může najednou dávat smysl a vyplatí se pro to žít. Ježíš přijal lidství, aby nám byl v každé situaci nablízku a naplněním i našeho lidství je právě být druhým nablízku. Tuto radost ze života, tuto naději narozeného Krista chceme přinášet světu. Právě v době, kdy je tolik nejistot a utrpení ve světě, nás papež František zve, abychom se v jubilejním roce stali poutníky naděje. Těmi, kteří přichází k druhým, jsou jim nablízku, dávají zažít porozumění a účinně pomáhají. Poutníky vyzařujícími naději, která lidem navrácí důstojnost, úctu k sobě navzájem, radost ze života, a to i navzdory těžkým situacím.

Přeji vám hluboké prožití tohoto tajemství Vánoc – Bůh se stává člověkem, aby nám byl tolik blízký, a k této blízkosti zve i nás navzájem. Jako poutníci naděje toužíme tuto blízkost přinášet světu! To vám z celého srdce vyprošuji.

Váš P. Daniel

PS: Jubilejní rok můžeme společně v brněnské diecézi zahájit v neděli 29. prosince 2024 v 17:00. Slavnost začne v kostele sv. Jakuba bohoslužbou slova, odtud vyjde procesí do katedrály sv. Petra a Pavla, kde bude následovat bohoslužba oběti. Hlavním celebrantem bude biskup Pavel Konzbul.

Co nás čeká?

PROSINEC

24. 12. - Štědrý den

15:00 Mše svatá

22:00 Mše svatá - vigilie Slavnosti Narození Páně.
Duchovní hudba.

25. 12. - Slavnost Narození Páně

8:00 Mše svatá s lidovým zpěvem

9:45 Mše svatá. Duchovní hudba.

26. 12. - Svátek sv. Štěpána

9:45 Mše svatá s lidovým zpěvem

29. 12. - Svátek Svaté rodiny

8:00 Mše svatá s obnovou manželských slibů

9:45 Mše svatá s obnovou manželských slibů

17:00 kostel sv. Jakuba - zahájení Jubilejního roku
v naší diecézi

31. 12. - Památka sv. Silvestra

23:00 Mše svatá na poděkování za uplynulý
občanský rok

LEDEN

4.-5. 1. Tříkrálová sbírka

12. 1. - Svátek Křtu Páně

15:00 tradiční dětská besídka u jesliček v kostele

Plánovaný začátek přípravy dětí na 1. svaté přijímání
dle domluvy s rodiči

ÚNOR

1. 2. úklid betléma

10.-16. 2. jarní prázdniny

BŘEZEN

Od neděle 2. 3. je možno se zapisovat na čtení
křížových cest.

5. 3. Popeleční středa

ZAS VÁNOCE jdou zemí mou...

Do hnízd a na roubení věží,
kde ptáci dávno nedřímou,
z šedivých oblak lehce sněží.

Na místo hvězdy betlemské
planou jen hvězdy nad domovem
ohničky známými
a lidé z lásky pozemské
se vyznávají prostým slovem
tam dole pod nimi.

V noci voňavé po jehličí
a vroucností všech srdcí svatě,
vzpomínky v dětských srdcích klíčí.
Vy, táto s mámou, šťastni vzpomínáte...

Když první slzou z první svíčky
skane vosk v teplých světnicích,
rozkvetou sněhy do bledulí
a děti horké na lících
se skloní s písní nad jesličky...
Buď pokoj lidem s dobrou vůlí.

Karel Šiktanc

Duchovní hudba

Středa 25. 12. 2024 v 9:45 h
Slavnost NAROZENÍ PÁNĚ – Hod Boží Vánoční

František
KOLARÍK
(1867–1927)

Pastýřská mše F-dur

Středa 1. 1. 2025 v 9:45 h
Slavnost MATKY BOŽÍ PANNY MARIE – Nový rok

František
KOLARÍK
(1867–1927)

Pastýřská mše F-dur

Kancionál

č. 222, 226, 201

Účinkují:
Řídí:

chrámový sbor, varhany, orchestr
Zdeněk Hatina, ředitel kůru

LAUDATE DOMINUM, CANTATE CANTICUM
NOVUM!

PROŽILI JSME

Pout' mládeže

Na mládežnickou pout' jsme vyrazili v pátek 1. 11. z židenického nádraží vlakem. Celý víkend jsme byli ubytovaní na faře ve Studnici. Jakmile jsme si našli místo na spaní, čekal nás večerní program jménem Mešuláš, díky kterému jsme zjistili téma celé pouti, což bylo Mojžíš. V sobotu ráno nás vedoucí vzbudili s tím, že je pod nulou a že si dáme krátkou venkovní rozcvičku, která trvala minimálně 20 minut. Po snídani jsme si sbalili věci na celodenní vyčerpávající výlet. Na výletě jsme měli několik zastávek, kde jsme se zamýšleli nad významnými událostmi Mojžíšova života. Cestu jsme si všichni moc užili, jenom nás trochu bolely nožičky. Po výletě nás v kostele čekal večerní duchovní program na téma dušičky. Mohli jsme si zajít i na místní hřbitov zapálit svíčku, když se mezitím v kostele zpívaly chvály. V neděli ráno jsme měli ještě venkovní program, po kterém následovalo balení a úklid fary. Samozřejmě se to neobešlo i bez pár fotbalových zápasů. Celou poutí nás doprovázeli vedoucí ze spolča vysokoškoláků a také kuchařičci Grůzovi. *SŽ a SG*

Otevřený kostel u nás v Zábrdovicích?

Milí přátelé – zábrdovičtí farníci,

již několik roků je v Brně o letních prázdninách (od 15. června do 15. září) pořádána akce s názvem „Otevřené chrámy“. Jde v ní o to, aby kostely byly otevřené pro případné návštěvníky, kteří by se mohli podívat nejen do jejich „útrobu“, ale také se třeba seznámit s jednotlivými farnostmi a životem v nich. A tak mě letos napadlo: Co se tak příští rok do této akce zapojit a otevřít náš zábrdovický kostel třeba těm, kteří zavítají do nějakého kostela jenom občas, a nebo v něm nebyli vůbec? A říkal jsem si, že by to mohla také být pro naši farnost příležitost k evangelizaci a oslovení těch lidí, kteří se třeba považují za nevěřící. Jenom v krátkosti vysvětlím, jak to celé funguje: Každá farnost v Brně, která se chce přidat k této akci, si zvolí, kdy svůj kostel pro lidi otevře (může to být třeba celý týden nebo jenom na dva či tři dny v týdnu). V té době je potřebné, aby někdo kostel hlídal, nebo třeba návštěvníkům něco o kostele pověděl a nebo jim dal k přečtení text s historií a popisem kostela, který by byl k tomu nachystaný. Brněnské informační centrum k této akci vydává také malou brožurku, kde jsou uvedené kostely, které je možné navštívit.

V kostele mohou také být třeba na nástěnce určité informace o farnosti, fotky a další věci, aby se příchozí mohli podívat, čím farnost žije a jak vlastně funguje. A zprávou na závěr je také to, že za službu průvodce v kostele je určitá odměna. Aby se naše farnost do této akce mohla zapojit, je potřebné najít dostatek nás farníků, kteří bychom byli ochotní a chtěli se do této služby zapojit. Čím víc nás bude, tím lépe se mohou služby naplánovat a rozdělit. Může se zapojit každý, kdo je ochotný této službě věnovat svůj čas. Služby se nemusíte bát, stačí pohlídat kostel a nemít obavu setkat se s druhými lidmi.

A tak se vás farníků chci zeptat: Chcete jít jako farnost do toho? Já určitě ano. Půjdete se mnou? Prosím ty z vás, kteří by se chtěli do této služby přidat, aby využili jednu z možností a dali mi vědět: buď mě někdy „odchytit“ v kostele, nebo se napsat na papír vzadu v kostele na nástěnce, a nebo se napsat na papír také v zákristii. A protože tato akce potřebuje nějakou přípravu, tak prosím všechny ty, kteří by se do ní chtěli zapojit, aby se přihlásili nejpozději do 15. ledna příštího roku. Děkuji dopředu všem, kteří se do služby přihlásí, a všechny vás farníky také prosím o modlitbu za tuto akci, aby tomuto společnému snažení Pán žehnal. Přeji každému z vás požehnané a radostné svátky Kristova narození.

OČEHO POHÁDKA - Nezbedná Natálka Norková - Jan 6, 1–15

Kvůli čemu přišel Ježíš na zem? Tak proč se stará, že má někdo hlad? Co by se mohlo stát, kdyby je propustil hladové? Pro kolik lidí stačí sedm chlebů? Víte, jaké chleby se tehdy dělaly? Odkud se vzaly ty ryby?

Stará se Ježíš i o vás, o váš hlad? Jak?

V hlubokých lesích na severu žijí krásná a vzácná zvířata, která se podobají lasičce, kuně nebo fretce. Jmenují se norci. Ne proto, že by se nořili do vody, ani že by notoricky pili alkohol, ale že nocují v norách. Nejsou to ale žádné krtkové a moc toho nenahrabou, patří mezi šelmy a nory si budují pod kořeny stromů.

A tak se paní Norkové narodila holčička Natálka.

Norci jsou hodně divocí, uloví, kde co uvidí, a jejich děti mají taky hodně divoké zábavy. Skáčou ze stromu na strom, přeskakují prudkou řeku, perou se, až chlupy lítají. Houpou se hlavou dolů a tak.

Natálka byla asi největší neplecha ze všech: rvala se víc než kluci, ložila po tenkých větvičkách, vymetala kdejakou jeskyni a škvíru!

Její kamarád norek Ferdinand jednoho dne běhal v nějakém lomu a našel tam velice divnou věc. Vypadala jako štangle salámu nebo tlačanky, ale vedla z ní nějaká šňůra. Ferdinandovi se to zdálo legrační, a tak to s trochou námahy dovlekl do lesa.

Natálce se líbilo, že je ta věc popsaná. Stálo na ní „DANGER EXPLOSIVE“. Natálka: „Znáš nějakýho Danglera?“ „Ne,“ řekl Ferdinand a přemýšlel dál: „Ale třeba to není jméno.“ A tak si to šli zjistit. [Víte, co to je?]

Když jim došlo, že mají výbušninu i se zápalnou šňůrou, zaradovali se: „To bude legrace, tohle si fakt užijem.“ Pak si řekli, že to odpálí u Natálky doma, v noře pod kořeny obrovského dubu. „Aspoň budeme mít větší byt.“ Jak řekli, tak udělali. Ferdinand utekl, Natálka nacpala tu věc do jejich nory a zapálila šňůru. Byla velice překvapená, že ta věc nehořela pomalu, ale bleskově. Než mrkla okem, ozval se hromový výbuch, obrovský dub se celý jakoby pozvedl v kořenech a pak se skácel.

Když to uviděla paní Norková, letěla tam jako vítr, křičela „Natálko“, ale nikdo se neozval. Nora byla zasypaná, strom vyvrácený. Všichni norci přiběhli a začali hrabat. Pracovali tři dny a noci, až byli úplně vyčerpaní. Pak už to vzdali a přemlouvali Natálčinu mámu, ať toho taky nechá, že je to zbytečné, že Natálku určitě zabil ten výbuch nebo že už umřela hladem a žízní.

Ale máma hrabala dál. Jemné tlapky odřené do krve, ostré zuby obroušené, plakala a hrabala. Až čtvrtý den odpoledne ucítla něco měkkého. Za chvíli už poznala kožešinu a po chvíli vyhrabala celou Natálku. Potlučenou, špinavou, zesláblou, ale živou. Vytáhla ji ven, ošetřila, nakrmila.

Když se pak Natálka probudila, natáhla se k mámě: „Maminko, tys mě ještě hledala.“

„To víš, holčičko, vždyť jsi přece moje,“ objímala ji maminka Norková.

Ježíš se o nás stará, zachraňuje nás, i když děláme hlouposti, protože nás má rád. Nejsme cizí, ale jeho!

Podle našeho pana faráře LG

Duchovní obnova farnosti

V pátek 29. a v sobotu 30. listopadu se v naší farnosti konala duchovní obnova na téma Naděje, kterou vedl brněnský děkan a farář v Bystrci p. Vladimír Šagi Záleský. Odkaz na záznam je na farních webových stránkách nebo můžete použít přiložený QR kód.

Red

STŘÍPKY Z DUCHÁČŮ - V co doufám?

Jinoši se unavují a vysilují, mladíci jen vrávorají, ale ti, kdo doufají v Jahva, obnovují svou sílu, rozpínají křídla jako orli, běží, aniž se vysílí, kráčí, aniž se unaví. (Iz 40,31)

Dovolím si na sebe osobní otázku: V co doufám? A co vy? V co doufáte vy?

Tímto zamyšlením jsme také zakončovali letošní duchovní cvičení na Velehradě, kdy tématem poslední přednášky byla naděje.

V životě prožíváme „malé i velké naděje“. Ty menší, které nabýváme, když překonáváme jakoukoliv krizi, zákeřnou nemoc, těžkou rodinnou situaci... Myslím, že si každý můžeme něco dosadit sám. Všechny tyto krize nás často ochromují, ubírají nám síly, nevidíme světlo na konci tunelu. A často také kvůli nim ztrácíme chuť do života. Ten nás potom někdy otravuje a my přestáváme žít a jen živoříme. Kolikrát jsme už vstávali s jistotou, že nadcházející den určitě nepřinese nic dobrého? Já už hodněkrát. Pomalu a jistě se pak můžeme stát v jistém slova smyslu mrtvými. Takovému člověku se ale musí ukázat naděje!

„Velká naděje“ je ctnost a pro křesťany znamená důvěřovat, že na nás Pán nezapomněl. Věřit jako malá Terezka z Lisieux, „že všechno bude dobré“. A proto má cenu žít, i když všechno kolem je přesně tak, jak jsme určitě nechtěli. Znamená důvěřovat Kristu a Jeho příslibům – ať už je moje aktuální situace příznivá, či nepříznivá. Znamená to opravdu se nespoléhat na sebe a své síly, schopnosti, ale na Ducha – tak moc, jak to dovedeme. Zkráceně – naděje znamená odvahu žít jinak. Věřím, že každého z nás Ježíš trpělivě, ale jasně volá (podobně jako volal před tolika lety Lazara) – z mrtvých. Volá nás z našeho živoření a přežívání – které samo o sobě nenese žádný užitek – nám ani ostatním. Jako by říkal: „Vstaň, tímto přece tvůj život nekončí. Mám s tebou plán.“

Přeji nám všem odvahu „žít jinak“. Odvahu svěřovat Bohu nejen všechny naše propadáky a životní prohry, ale i rutinu každodenního života. Kéž potom „naší velkou Nadějí“ můžeme být přínosem pro ty, kdo si zažívají všelijaké krize.

HP

Nenápadný poklad - Malá elpidologie 1

První rozhlédnutí

Naděje je tak trochu Popelkou. Mezi různými lidskými hodnotami a vlastnostmi jí bývá věnováno mnohem méně pozornosti než jejím příbuzným, jejím konkurentům a nepřítelům, o nichž zde bude řeč později. Malý zájem se projevuje jak v teorii, v objemu odborné literatury zabývající se nadějí jako hlavním tématem, tak v praktickém životě. Zkuste si udělat průzkum mezi vašimi známými. Ptejte se na deset jejich největších životních hodnot a neprozrazujte předem, že vás zajímá hlavně vztah k naději. Najdete vůbec někoho, kdo by naději měl v té své první desítce? Možná když se pak budete ptát dál a v nové otázce řeknete přímo, že vás zajímá postavení a význam naděje v osobním životě, aspoň něco z dotázaných vypadne. Například, že naděje umírá poslední a že doufají, že by mohli vyhrát ve sportce.

Jak už to u Popelek bývá, napohled nenápadný zevnějšek skrývá skromnou, velmi krásnou a dobrými vlastnostmi naplněnou bytost, s níž bude šťastný ten, kdo ji najde, pozná a zasnoubí se s ní. Téměř doslova to platí i o naději. Ale jak poznat a získat tu pravou?

Sám patřím mezi hledače naděje. Zdaleka nejsem u cíle, ale pár cest i slepých uliček už jsem prošel, nechal jsem se vést zkušenostmi jiných – a objevoval jsem objevené. Chcete-li si zkrátit cestu k témuž cíli, nabízím vám skromného průvodce v podobě několikadílného seriálu článků o naději. Neslibuji, že cesta s průvodcem

bude kdovíjak zábavná a užitečná, ale na pár kroků při troše trpělivosti vystačí. Kdy jindy, než na začátku jubilejního roku s tématem „Poutníci naděje“, by takové povídání mělo mít místo? Aby nezůstalo jen u suché teorie, přikládám jako nezávislý doplněk v tomto čísle ještě jiný článek. Přesněji, pod názvem *Lidé naděje* by to postupně mohla být řada článků se skutečnými příběhy, v nichž naděje měla – aspoň podle mého názoru – důležitou úlohu.

Co je naděje a od kdy se o ní mluví?

Není to až tak velká záhada. Na otázku „Co je naděje?“ dokáže dát každý nějakou přiměřeně dobrou odpověď. Zkuste si to sami, než si přečtete následující definice vytvořené chytrými hlavami.

Možné odpovědi zní: 1) Je to touha doprovázená očekáváním nebo vírou v naplnění. 2) Znamená věřit, čekat, hledat nebo toužit po něčem nebo někom; nebo očekávat v budoucnu něco prospěšného. 3) Naděje je toužebné očekávání věci budoucí, dobré, nesnadno dosažitelné, ale možné.

Definice číslo tři vznikla zkrácením a úpravou delšího textu Tomáše Akvinského z jeho Teologické sumy¹. Lze najít mnoho dalších výroků a definic, na některé náročné a zajímavé zde přijde řada později. Historicky se pojem naděje objevuje dávno před filozofem a teologem Tomášem, užívají ho běžně už filozofové ve starověku (Platón). Je jasné, že naděje patří do kulturní výbavy lidstva už velmi dlouho.

Možná přemýšlíte, proč je seriál o naději v podtitulu nazván *Malá elpidologie*. Je to můj poněkud nepřesný novotvar. Řecké slovo *elpis* je překládáno jako naděje. Podle řecké mytologie bylo původně jménem ducha *Ελπις* (*Elpis*), znázorňovaného jako mladá žena s květy, utěšující lidstvo. Stejný slovní základ má v řečtině i sloveso *elpo* – doufat. Žel, v češtině viditelná slovní příbuznost podstatného jména a slovesa není; srovnej: naděje – doufat.

K čemu je dobrá?

Na první pohled to vypadá, že kromě trochy radosti, když se člověk na něco těší, je naděje k ničemu. Nedá se za ni nic koupit, někdy se objeví a pak zase mizí. Provází nás už celá tisíciletí a zdá se, že nás ničím důležitým nepřekvapí. Ale i když je s lidmi odedávna, naše současnost má výsadu o ní říct něco nového – nebo aspoň exaktně potvrdit, co se už dříve tušilo. Ke starobylému dědictví byly přidány vědecky podložené poznatky. Jeden příklad. Zpráva² mezinárodního výzkumného projektu, na němž se podílejí i čeští odborníci, říká: „... nadějeplní lidé ve srovnání s těmi nadějí méně naplněnými se zdáli být spokojenější s životem, udržovali vysoce kvalitní mezilidské vztahy, vnímali svůj život jako smysluplnější a byli též zdravější.“ Dále zpráva konstatuje, že naděje „... sloužila jako důležitý faktor při zvládnutí těžkých životních situací.“ A dodává, že z lidí, kteří prošli osudovými životními strastmi, měli ti s větší nadějí výrazně méně negativních následků.

Stručně řečeno, lidé naplnění nadějí jsou spokojenější, lépe vycházejí se svými blízkými, jsou zdravější, a když je potká něco velmi vážného, lépe a s menšími následky se z toho vzpamatují. Možná vás napadne, že tu zprávu si zadala vypracovat nějaká náboženská skupina nebo církevní instituce pro své zdravotnické zařízení. Nikoliv. Výzkum provedl standardními vědeckými metodami tým psychologů v běžných „světských“ nemocnicích a léčebnách, šlo o běžný vzorek populace, lidé do výzkumu nebyli vybíráni podle své víry nebo světového názoru. Druhá podstatnější námitka, která se k takové zprávě nabízí, je, že výsledek výzkumu není žádným překvapením, protože křesťané přece jistě kladné účinky naděje dávno znají. Ano, a proto se na křesťanskou naději a naději křesťanů podrobněji zaměří některé z dalších pokračování. Pro tuto chvíli je podstatné vědecky podložené zjištění, že naděje příznivě „funguje“ i u lidí nevěřících. Možná ne tak účinně, ale přesto. To je hodně důležité. Můžeme se spolehnout, že naděje je univerzálním a kladně působícím činitelem, může nás spojovat, je to hodnota opravdu pro každého člověka.

O naději v podobě vnitřního stavu člověka je nezbytné pečovat, chránit ji a napájet z patřičných zdrojů. Jinak vadne, mizí a smutným výsledkem jsou suchopár, nuda, skleslost, obavy, nejistota a další nevítaní hosté lidského nitra. Co naději prospívá a co jí škodí, jak se o ni starat bude tématem některého z dalších dílů.

Pokračování příště.

JS

1 Srov. ST, I-II q. 40 a. 1 co.

2 SLEZACKOVA, Alena – KRAFFT, Andreas. Hope – A Driving Force of Optimal Human Development (2016) [2022-11-19]. <https://www.researchgate.net/publication/311908194_Hope_-_A_Driving_Force_of_Optimal_Human_Development>.

LIDÉ NADĚJE

Někteří z lidí, o nichž bude řeč v tomto seriálu, byli po smrti prohlášeni za svaté. To znamená, že svatým životem, svatostí, se vyznačovali aspoň po nějakou dobu ještě zaživa. Byli lidmi se vším všudy, v něčem byli příkladní, ale měli i své vrtochy a chyby, někdy dost vážné. Osobně jsem tomu rád, protože staré legendy občas líčí světce jako super vzorné, bez nejmenší nedokonalosti – a to mě trochu odrazuje. Rozdíl mezi takovým ideálním člověkem a mnou je příliš velký, někdy spíše deprimuje než povzbuzuje. Super světec se musel vždy a ve všem správně rozhodovat, nikdy neudělal kaňku v sešitě ani v životě, neublížil mouše, natož aby plácl komára; proto byl komáry jistě zvláště oblíben. Nebo ho Boží milost před hmyzem celoživotně chránila?

Rád si přečtu životopis o svatých s chybami. O tom, jak s nedostatky a selháními bojovali. To je poučné. A také jaké měli ctnosti, například naděje, přestože byli obyčejnými lidmi. I to je poučné.

Svatá Monika

Monika se dlouhou dobu modlila za obrácení svého syna, pozdějšího světce Augustina, který byl velmi chytrý a učený, ale také prostopášný. Měl nemanželské dítě, stal se manicheistou – věřícím pohanského kultu. Moničino modlitební úsilí trvalo téměř 17 let, než se Augustin obrátil a přijal křest. Oba, matka i syn, byli po smrti prohlášeni za svaté.

V Moničiných životopisech se zvláště nezdůrazňuje její naděje. Ale co jiného než láska k vlastnímu dítěti a naděje ji mohlo držet takovou dobu ve zdánlivě beznadějném a marném zápase o synovu duši? Byla to naděje na to, že její syn přijme Ježíše a stane se křesťanem a Ježíšovým učedníkem. Před svou smrtí řekla Augustinovi: „Ve skutečnosti byla jen jediná věc, pro kterou jsem si přála ještě chvíli setrvat v tomto životě, a to abych tě viděla jako katolického křesťana předtím, než zemřu. Můj Bůh na to odpověděl více než jasně, takže tě teď vidím, jak jsi jeho služebníkem a zavrhuješ všechna dřívější uspokojení. Co více bych zde mohla ještě dělat?“

Moničina naděje zakládající se na důvěře v Boha, v jeho moc a dobrotu, je posilou pro některé z nás, když se modlí za členy rodin, za své příbuzné, kteří buď nejsou pokřtěni, nebo přijali křest, ale nežijí s Bohem. Kéž by ta naděje nezeslábla a nevytratila se ani po letech, dokonce ani když ten člověk odejde na věčnost a pozůstali s jistotou nevědí, jak to s ním je. Naděje míří od nás ze země k Bohu i přes hranici smrti. Ti, kdo zemřou, už naději nepotřebují, oni již vidí a vědí; ale my zde naději musíme mít, bez ní je život těžký a smutný. Křesťanská naděje není zbytečná, má záchranný – spásný – účinek. Povzbuzuje člověka, který ji chová, aby pracoval na záchraně své i dalších lidí. Naděje velí nevzdávat se, vytrvat. Účinek naděje i odlišnost dvou pohledů vystihuje apoštol Pavel v listu Římanům:

Jsme spaseni v naději; naděje však, kterou je vidět, není už naděje. Kdo něco vidí, proč by v to ještě doufal? Ale doufáme-li v to, co nevidíme, trpělivě to očekáváme. (Řím 8,24–25)

Myslím, že velkým povzbuzením pro křesťanské rodiče malých dětí, které zemřely nepokřtěné, je naděje. Historicky mají představy o osudu zemřelých dětí zajímavý vývoj. Shodou okolností právě výše zmíněný sv. Augustin zastával názor založený na textu Písma, které podle něj jasně říká, že nepokřtění jsou v pekle. Vycházel při tom z Janova evangelia, z Ježíšova rozhovoru s Nikodémem:

Ježíš odpověděl: „Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího.“ (Jan 3,5)

Proto Augustin tvrdil, že nepokřtěné děti musejí být v pekle, i když míra jejich trápení je tam menší než u ostatních hříšníků. Ale další pozdější teologové a církevní představitelé takovou kategorickou představu odmítali a usilovali o řešení zavedením jakési třetí možnosti mezi nebem a peklem. Tak vznikla myšlenka

o tzv. limbu (*limbus puerorum* – limbus dětí), což mělo být místo odpočínutí těchto dětí na okraji pekla. Nechci se zde pouštět do teologicky jistě zajímavého rozboru, jestli Písmo platí vždy a neexistuje způsob, jak se vyhnout závěrům skutečně nebo zdánlivě z něj vyplývajícím, také jak je to s úlohou svátostí, s existencí hierarchie křesťanských pravd, možností a účinků milosti, Kristovy nadřazenosti nad nezbytností křtu ze strany lidské bytosti atd. Shrnu závěry:

1. Nauka o limbu je podle Benedikta XVI. jen hypotéza, nestala se článkem víry. On osobně by pojem limbu nechal padnout. Nadále církev limbus už neuvádí ve své nauce (např. v KKC, můžete se o tom sami přesvědčit).
2. Dokument Mezinárodní teologické komise (MTK) výslovně píše: „... církev nemá bezpečné poznání ohledně spásy dětí, které umírají bez křtu, ... úděl nepokřtěných dětí nám nebyl zjeven. To, co víme o Bohu, o Kristu a o církvi, nám dává důvod oprávněně doufat v jejich spásu.“

MTK ve svém dokumentu představuje řadu zajímavých eventualit, vypovídajících ve prospěch spásy nepokřtěných dětí, jako je hledání možnosti uplatnění účinku křtu na základě *přání* křtu (*in voto*), v němž by se projevilo přání rodičů, církve nebo samotného dítěte. Jinými slovy řečeno, máme naději. Ne jistotu, ale naději, že i nepokřtěné zemřelé děti byly Boží milostí zachráněny a jsou v nebi.

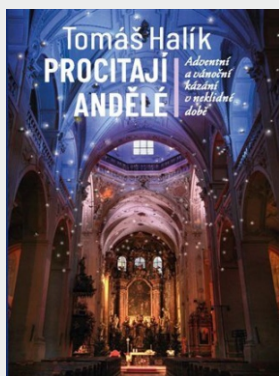
V řetězu naděje můžeme spekulativně pokračovat. Naději jistě chovají i příbuzní a přátelé *dospělých* zemřelých, kteří zemřeli nepokřtěni. Nevíme, ale doufáme. Naděje je důležitá a Boží milosrdenství velké. Vždyť „jsme spaseni v naději“.

JS

PŘEČTĚTE SI:

PROCITAJÍ ANDELE - Adventní a vánoční kázání v neklidné době

Tomáš Halík

Kniha navazuje na soubor postních a velikonočních kázání pronesených v pražské akademické farnosti v době první vlny pandemie koronaviru a vydaných pod názvem Čas prázdných kostelů. Také během druhé vlny nákazy hovořil autor často pouze před kamerou, která jeho promluvy zprostředkovávala stále širší „virtuální farnosti“. Její okruh zahrnuje pravidelné návštěvníky bohoslužeb i množství lidí v chrámových lavicích nezabydlených, ale poctivě hledajících odpovědi na důležité otázky, které se týkají místa a smyslu lidské existence v současných proměnách světa. Autor literárně zpracoval kázání na neděle a svátky druhého nejvýznamnějšího okruhu liturgického roku, doby adventní a vánoční. Vznikl tak soubor teologicko-filozofických esejů, nabízejících porozumění duchovnímu smyslu biblických příběhů o očekávání a příchodu spasitele, o lidské touze po naději a radosti v temných dobách a o Boží odpovědi.

Vydalo NLN, s.r.o.

O autorovi

Mons. prof. PhDr. Tomáš Halík, Th.D. (1948) je profesorem Filozofické fakulty UK, kde přednáší filozofii a sociologii náboženství. Od r. 1990 je prezidentem České křesťanské akademie a od r. 2004 farářem pražské akademické farnosti při kostele Nejsvětějšího Salvátora. Papež Jan Pavel II. ho jmenoval radcem Papežské rady pro dialog s nevěřícími (1990) a papež Benedikt XVI. čestným papežským prelátem (2008). Je členem Evropské akademie věd a umění a řady dalších institucí, obdržel řadu literárních i jiných cen doma i v zahraničí včetně Ceny kardinála Königa (2003) a Ceny Romano Guardiniho „za vynikající zásluhy o interpretaci naší doby“ (2010), Ceny za nejlepší teologickou knihu Evropy (2011), čestného titulu „Člověk smíření“ za zásluhy o křesťansko-židovský dialog (2011) a Rytířského kříže řádu za zásluhy, udělené prezidentem Polské republiky (2012). V roce 2014 bylo jeho celoživotní dílo oceněno Templetonovou cenou. Jeho knihy vycházejí rovněž v angličtině, němčině, polštině, italštině, francouzštině, španělštině, portugalštině, slovinštině, chorvatštině, ukrajinštině, maďarštině, nizozemštině, turečtině a čínštině.

NADĚJE

...Naděje zná také tíhu života, neutíká k iluzím levného optimismu, ale pomáhá nám tu tíhu zpracovat a unést. Bod obratu mezi zábavou a radostí a mezi optimismem a nadějí je okamžik, kdy procházíme údolím stínů, bolesti, avšak nedáme se jimi zlomit – sestoupíme hlouběji. Pravá, hluboká radost se rodí z přijaté proměněné bolesti.

Málokdo se dokáže vyhnout v životě těžkým okamžikům. Dokonce si myslím, že takový šťastlivec, který by buď sám nepoznal bolest, anebo nikdy nedokázal empaticky a solidárně procítit a spolunést kříže druhých, by se nikdy nestal zralým člověkem. A mohl by poznat a do hloubky prožít skutečné štěstí? Vždyť zdraví dovede ocenit jen ten, který poznal nemoc, cenu a chuť jídla vychutná ten, kdo zakusil hlad, a lidskou blízkost a pomoc ten, kdo strádal osamělostí a lhostejností druhých.

Mnoho učitelů duchovního života rozeznává vnější a vnitřní já člověka. Mistr Eckhart dokonce říká, že vnější člověk, povrchní člověk, má jen vnějšího Boha, to znamená povrchní náboženskost. Jen ten, kdo sestoupil z každodenní rozptýlenosti do vnitřní svatyně svého života, se může opravdu setkat s živým Bohem. Proto praktikujeme meditaci, učíme se kontemplativnímu přístupu ke skutečnosti.

Člověčenství je to svaté místo, kde se Bůh s námi setkává. Musí to být něco obrovského být člověkem, jestliže Bůh sám chce být člověkem. Bůh je tam, kde je člověk – i tato naděje je součástí naší vánoční víry. A také proto jsme zavázáni hájit velikost a důstojnost člověka, jeho práva a svobodu.

*Z knihy Tomáše Halíka
Procítají andělé*

Svědectví života: P. FRANTIŠEK ŠILHAN

Vzpomíná P. Jan Pavlík

Datum narození: 7. 1. 1905

Datum vstupu do řádu: 14. 8. 1923

Datum úmrtí: 13. 2. 1985

P. Šilhan se narodil v Nové Vsi, farnost Smržovka v severních Čechách. Čtyři třídy obecné školy navštěvoval v Šumberku nad Desnou, dvě třídy měšťanky v Tanvaldě. Potom odešel na studia na německé gymnázium v Bohosudově, kde vystudoval 5 tříd. Po kvintě se rozhodl vstoupit do Tovaryšstva Ježíšova.

Jako velice nadaný žák byl přijat a začal svůj noviciát 14. srpna 1923 v Trnavě. Po šesti měsících byl noviciát přeložen na Velehrad a tam, po dvou letech od vstupu, složil 15. srpna 1925 své první sliby. Rok byl na Velehradě na dokončení středoškolských studií, další rok potom na gymnáziu v Praze-Bubenci, kde v roce 1927 maturoval svyznamenáním.

Byl poslán do Oudenbosche, později do Nijmegen v Holandsku na základní filozofická studia. Po nich v roce 1930 zůstal v Holandsku, jen se přestěhoval do Maastrichtu, kde studoval teologii. Dne 15. srpna 1933 byl v Maastrichtu vysvěcen na kněze. Ve studiu pokračoval ještě čtvrtý rok, ale tím jeho studijní léta neskončila. V letech 1934–1936 absolvoval speciální dvouletou přípravu na filozofické fakultě Gregoriánské univerzity v Římě. V roce 1936 byl prohlášen doktorem filozofie a dostal oprávnění učit filozofii na jezuitských vysokých školách. Druhý rok tohoto studia byl současně repetitorem (pomocníkem profesora) filozofie pro studenty Germanika v Římě.

V roce 1936–1937 byl v Praze u sv. Ignáce ředitelem Mariánské družiny akademiků. Rok potom konal v Paray le Monial ve Francii třetí probaci. V roce 1938 začal vyučovat filozofii v Benešově u Prahy na řádovém Filozofickém ústavu. Vyučoval psychologii racionální i experimentální, k tomu i dějiny filozofie. Byl převážně současně ministrem scholastiků a také prefektem studií. Po zabrání benešovské koleje nacisty v roce 1942 odešel na Velehrad a tam pokračoval jako profesor kosmologie, experimentální psychologie nebo také jeden rok metodologie. V roce 1945 se Filozofický ústav přestěhoval z Velehradu prozatímně do Brna. Tam se stal P. Šilhan rektorem a současně pokračoval jako profesor filozofických disciplín. Ne však dlouho. Dne 26. listopadu 1945 se stal provinciálem české provincie.

Jeho provincialát je právem možno označit za velice obtížný. Jak se P. Šilhan zhostil tohoto úkolu, svědčí o jeho kvalitách i o veliké přízni Boží. Budoval novou filozofii v Děčíně. Připravoval chod nových gymnázií v Brně a v Bohosudově místo pražského arcibiskupského gymnázia v Bubenci, kam se nebylo možno vrátit. Kromě toho i v jiných domech bylo stále třeba pastoračních aktivit. Otec Šilhan byl výborný organizátor a to v době, kdy se už politicky smrákalo, bylo zvlášť potřebné. Měl všeobecnou vážnost v politických kruzích, a to jak v našich, tak ve světových. A tak když např. musela vlivem nastupující komunistické vlády s obtížemi pracovat papežská nunciatura v Praze, otec Šilhan se stal jejím užitečným pomocníkem ve prospěch celé církve v ČSR.

Velmi pečlivě si jej však začala všimnat StB. Byl tedy zcela samozřejmě vybrán k likvidaci. V koncepci protináboženského boje se objevil plán na likvidaci řeholního života jako takového. Zakázat řády právně se v roce 1950 nejevilo únosné ani těmto bojovným ateistům. Proto si vymysleli „monstrproces“ s několika řeholníky, aby pak byl aspoň nějak administrativně zdůvodnitelný policejní zásah proti všem řeholníkům a řeholnicím v Československu. P. Šilhan byl jedním z hlavních obžalovaných. I výše trestu nasvědčovala tomu, jak se režim P. Šilhana obával. Byl odsouzen na 25 let žaláře. Po soudu se všemi „zmizel ze světa“ na rok ve Valdících na samotkách. Teprve po roce se dostal do Leopoldova, který byl jeho domovem až do roku 1959. O jeho vážnosti, kterou měl mezi vězni, a to jak laiky, tak kněžími v době kněžské izolace, mohu osobně svědčit, ale ještě víc mnoho jiných.

Byl vždy rovným, nebojácným vězněm. Skoro všichni vězni se obávali, když pro ně příslušníci přišli, jak se říkalo, „se psem“ – to znamenalo další vyšetřování a často transport do vazby. Otec Šilhan byl za svých 15 let vězení mnohokrát takto „postížen“. Vždy, jak se někde něco církevního vyklubalo na povrch, už jel otec Šilhan na vyšetřování. Převážně do Ruzyně. Měl tyto transporty docela rád, cestou se na eskortních celách sešel s mnoha vězni a nasbíral mnoho cenných zpráv o tom, co se děje venku a co v církvi. Z těchto cest se vracíval s veselou myslí a skoro osvěžen. Obohacoval pak na kněžské izolaci šed' vězeňských dnů bez informací.

V roce 1959 se chystal další větší proces s jezuitou v Ostravě. Dne 30. září jsem byl do Ostravy převezen já a asi za měsíc tam byl převezen otec Šilhan. Oba jsme se už do Leopoldova nevrátili. Otec Šilhan zůstal v Ostravě ještě přes proces 7. března a také na odvolací soud v červnu 1960. Pak teprve, protože na něho jako na provinciála se amnestie nevztahovala, byl převezen do Valdic, kde brousil sklo. Až amnestie roku 1965 jej zastihla schopného propuštění. Byl tedy vězněm víc než 15 let. Po krátkém pobytu doma v Nové Vsi byl internován s biskupy Trochtou, Zelou a opatem Machalkou v Radvanově u Tábora. Tam žil v ústraní, ale ne bez návštěv spolubratří nebo výjezdů do Prahy (zván výbornými lékaři na kontroly, aby mohl přijít víc na svobodu a mohl mít nějaký širší styk s řádem nebo i laiky). V letech 1968 a 1969 byl v Praze často. Byl také v cizině a zařídil mnoho pro život našich – nějaké malé komunity, dostudování scholastiků a jejich vysvěcení na kněze. Bohužel tato možnost netrvala dlouho a zase bylo třeba všechno dělat jen tak v ústraní. Aby byl možný ještě větší kontakt se spolubratry, navrhl P. Šilhan otci generálovi ustanovit nového provinciála, který by byl pohyblivý a mohl by tento úkol splnit. I v tom byla zřejmá jeho velkodušnost a touha, aby bylo provinciáli poslouženo lépe, než to mohl udělat on

ze své izolace. A tak skončil svůj úřad dnem 30. května 1971, kdy odevzdal provincii mému řízení po mém jmenování z Říma (s datem 23. dubna 1971). Otec Šilhan pak žil v Radvanově až do dubna roku 1979, kdy se stěhoval na Moravec za velmi pohnutých okolností.

Auto (nákladní Avia) bylo v lese za Mladou Vožicí zastaveno StB a vráceno do Mladé Vožice. Otec tam byl držen v zajištění na VB, jeho věci kontrolovány a leccos zabaveno. Po dvou dnech byl propuštěn a auto mohlo s jeho věcmi odjet na Moravec. Tam žil jako vážený člen komunity starých kněží. Kněžsky pomáhal, jak jen mohl, v okolí zpovídáním či zástupem za nemocné. V roce 1981 zažil přepadení Moravce policií, nová vyšetřování a zabavení mnoha věcí. Otec Šilhan byl obžalován pro maření dozoru státu nad církvemi. Bojoval v této věci, až zvítězil. Zabavené věci nejen jemu, ale i ostatním a také sestřím ošetřovatelkám v tomto ústavu byly navráceny.

Po tomto roce se však stále častěji u otce Šilhana objevovaly zdravotní potíže, jednak cévní (neprůchodnost), ale také srdeční. Byl několikrát hospitalizován v nemocnici v Novém Městě. Poslední hospitalizaci s infarktem nepřežil.

Jeho pohřeb byl v dějinách ústavu na Moravci největší. Téměř všichni spolubratři české provincie, asi 30 členů provincie slovenské v čele s provinciálem, množství kněží všech diecézí, bývalých vězňů, řady řeholnic všech řádů (těm pomáhal v letech 1968–1969 v Sekretariátě řeholních společností) i věřících. Úměrně k tomu byla i veliká asistence StB. Zapisovali si značky aut a natáčeli lidi vycházející z kostela, když se řadili do průvodu. Kameru měli ve vikýři domu Národního výboru. Na základě takto získaného materiálu se i po smrti P. Šilhanem zabývali. Například vyšetřovali kněze, zda je tajný jezuita, když byl na Šilhanově pohřbu.

Otec Šilhan odpočívá na Moravci v hrobě vedle hrobky – ossaria, o kterou se tolik staral, aby byla na Moravci zřízena.

*Z knihy Jana Pavlíka *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814, Refugium Velehrad-Roma, Olomouc 2011, s. 509–514.**

Vybrala KK